

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 23 грудня 2020 р. № 1660-р
Київ

**Про схвалення Концепції економічного розвитку Донецької
та Луганської областей**

1. Схвалити Концепцію економічного розвитку Донецької та Луганської областей, що додається.

2. Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій разом із заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування розробити та подати у шестимісячний строк проект Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей та план заходів з її реалізації з метою виконання Концепції, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України

Д.ШМИГАЛЬ

Інд. 80

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 23 грудня 2020 р. № 1660-р

КОНЦЕПЦІЯ **економічного розвитку Донецької та Луганської областей**

Загальні положення

Відновлення територіальної цілісності країни, деокупація та реінтеграція тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях - ключова стратегічна задача, що стоїть перед Україною.

Розбудова нової сучасної конкурентоспроможної економіки на сході країни та створення додаткового поштовху для розвитку Донецької та Луганської областей є передумовою для поступової реінтеграції тимчасово окупованих територій до єдиного конституційного простору України.

Донецька та Луганська області мають стати територією для реалізації особливих економіко-правових умов з комплексного впровадження системи управління та організації економічних процесів, які у подальшому можуть бути масштабовані на всю територію України.

Запровадження особливих умов передбачатиме формування територій пріоритетного розвитку, державне стимулювання розроблення і впровадження нових моделей економічного розвитку, що слугуватимуть об'єднуючим механізмом, основою якого є проста і зрозуміла логіка - добробут мешканців.

Концептуальними підходами до економічного розвитку Донецької та Луганської областей є такі:

реалізація Концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей (далі - Концепція), дія якої поширюється на території Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, з можливістю подальшого масштабування економічної системи на тимчасово окуповані території після їх реінтеграції в єдиний конституційний простір України;

врахування вимог міжнародних зобов'язань України, зокрема Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їїніми державами-членами, з іншої сторони, інших нормативно-правових актів з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі від 5 лютого 2008 р., угод про зону вільної торгівлі;

врахування вектора сталого розвитку Донецької та Луганської областей відповідно до Указу Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року".

Повноваження на здійснення витрат державного та місцевих бюджетів повинні відповідати обсягу надходжень та формуватися на реалістичних показниках економічного і соціального розвитку Донецької та Луганської областей. Запровадження спеціальних режимів на територіях пріоритетного розвитку повинно забезпечуватись одночасно із заходами збалансованості державного бюджету.

Зважаючи на ключову роль виробництва у генеруванні попиту на інновації, акцент на виробничій сфері матиме вирішальне значення у відновленні економіки Донецької та Луганської областей. Саме тут будуть сформовані території пріоритетного розвитку, промислові, агровиробничі, інфраструктурні та туристичні кластери, інноваційні центри. Пріоритетним стане широке використання ідеології партнерства держави та бізнесу як організаційно-економічної рамкової основи побудови інвестиційної моделі взаємовідносин держави, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання.

Для цього в найкоротші строки буде сформовано пул промислових, будівельних, логістичних, транспортних, інжинірингових, фінансових пропозицій, що можуть генерувати комплексне рішення для відновлення і модернізації Донецької та Луганської областей. У багатьох випадках будуть залучені виробничі потужності підприємств Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та інших областей України.

Проблеми, які потребують розв'язання

Збройна агресія Російської Федерації проти України спричинила тимчасову окупацію близько 3 відсотків територій України, що розташовані в Донецькій та Луганській областях, на яких проживало близько 4 млн. осіб. Загальна чисельність населення Донецької та Луганської областей у 2020 році становить 6,2 млн. осіб.

Наслідки збройної агресії Російської Федерації відобразилися передусім на реальному секторі економіки, а саме на розташованих у східних регіонах підприємствах вугільної,

металургійної, машинобудівної, хімічної промисловості, що забезпечували значну частину внутрішнього промислового виробництва та експорту. Понад 40 відсотків негативного внеску в динаміку валового внутрішнього продукту у 2014-2015 роках спричинено збройною агресією Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях. Так, валовий внутрішній продукт країни знизився приблизно на 10 відсотків порівняно із 2013 роком.

У Донецькій та Луганській областях сформувався індустріально-аграрний господарський комплекс з переважним розвитком важкої промисловості. Регіони площею 8,8 відсотка території країни виробляли 25 відсотків промислової і 8 відсотків сільськогосподарської продукції. Підприємства були розташовані кластерами (вугільний, металургійний, важкого машинобудування, енергетичний, хімічний), більшість галузей спеціалізації мали міжрегіональне та міжнародне значення. На Донецьку та Луганську області за різними оцінками припадало чверть загального експорту України.

За даними Держстату, у 2013 році зовнішньоторговельні операції з товарами проводилися з партнерами 153 країн світу, а продукція підприємств Донецької та Луганської областей вивозилася до 141 країни світу. Частка країн СНД в загальному обсязі експорту Донецької та Луганської областей становила 32,8 відсотка, Азії - 26,9 відсотка, Європи - 26,2 відсотка, Африки - 9,6 відсотка та Америки - 4,2 відсотка. Питома вага країн ЄС становила 25,7 відсотка.

Регіональна економіка та ринок праці були переважно орієнтовані саме на Російську Федерацію і не модернізували великі підприємства через наявність традиційного ринку збуту. Обсяги експортних поставок до Російської Федерації становили 19,7 відсотка загального обсягу експорту.

Експорт товарів та послуг Донецької та Луганської областей у 2019 році порівняно з 2013 роком зменшився на 71 відсоток і становив 4905,6 млн. доларів США, імпорт - на 74 відсотки і становив 2670,8 млн. доларів США.

За даними Держстату, станом на 2013 рік у Донецькій та Луганській областях зареєстровано 131 велике підприємство, 2247 - середніх та 37738 - малих підприємств.

Однак вже у 2018 році їх кількість значно зменшилася. Так, у 2018 році на території цих областей зареєстровано 33 великих підприємства, 706 - середніх та 12441 - мале.

З початком збройної агресії Російської Федерації проти України багато українських промислових підприємств на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей перестали провадити свою діяльність, а великі підприємства на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, втратили свій найбільший ринок збуту і суттєво зменшили свої прибутки.

На сьогодні немає кількісних оцінок шкоди, яку завдала збройна агресія природі. Однак якісні оцінки цієї шкоди дозволяють припустити, що вона є значною. Найбільше джерело екологічної небезпеки - стихійне затоплення шахт, розташованих на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей, яке призводить до забруднення ґрунтових вод (як наслідок, погіршує якість питної води) та може призвести до просідання ґрунтів та забруднення вод річкових басейнів. За даними Міненерго, станом на 2019 рік в Україні налічується 148 вугільних шахт усіх форм власності, з яких 95 перебувають на тимчасово окупованих територіях. До сфери управління Міненерго, тобто державної форми власності, належать 102 шахти (з них 67 шахт розташовані на тимчасово окупованих територіях).

Діяльність лише двох вугледобувних підприємств - ПАТ "Шахта "Надія" та державного підприємства "Вугільна компанія "Краснолиманська", є прибутковою, решта (22 шахти в Донецькій та Луганській областях) є збитковими та отримують бюджетні кошти на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції.

За даними Держстату, у 2014 році через військові дії на Донбасі видобуток вугілля порівняно 2013 роком зменшився більше ніж на 22 відсотки і динаміка за наступними роками теж є невтішною.

Через невідтримання в належному стані гідрологічних споруд цілком можливі проблеми із забезпеченням населення водою вже в найближчому майбутньому.

Ще одна проблема - розмінування території, на яке потрібно близько 650 млн. євро і десятки років. Україна - третя країна у світі за мінним забрудненням території.

Російська окупація частини території Донецької та Луганської областей призвела і до різкого погіршення демографічної ситуації на всій цій території, особливо на тимчасово окупованих територіях. Негативні тенденції спостерігаються за всіма трьома основними факторами, які визначають динаміку чисельності населення: міграція, народжуваність, смертність. Внутрішньо переміщені особи, яких в Україні понад 1,4 млн. осіб, навіть у Донецькій та Луганській областях через два роки після переміщення мають на 14-23 відсотки нижчу імовірність знайти роботу.

Зважаючи на масштабне руйнування економіки Донецької та Луганської областей, значні людські втрати та небезпеку перетворення територій, які зазнали негативного впливу внаслідок збройної агресії Російської Федерації, на повоєнні депресивні території, ефективного та

швидкого розв'язання потребують такі проблеми:

згорання розвитку підприємництва та вільних ринкових форм торгівлі внаслідок відсутності стратегічного підходу щодо підтримки та розвитку бізнесу на територіях, що постраждали від збройної агресії Російської Федерації проти України;

втрати трудового та інтелектуального потенціалу внаслідок трудової і освітньої міграції, високі темпи депопуляції та старіння населення Донецької та Луганської областей. Значна частина найбільш активних, креативних і самодостатніх громадян працездатного віку виїхала з території Донецької та Луганської областей;

історично сформована пасивна експлуатація наявного ресурсного потенціалу: природного, трудового, соціального, економічного тощо;

традиційна залежність від російського ринку товарів, послуг та робочої сили, обмеженість ринків збуту для продукції експорторієнтованих галузей Донецької та Луганської областей;

застаріла матеріально-технічна база та структурна розбалансованість промислового комплексу з домінуванням галузей із слабкою інноваційною сприйнятливістю;

порушення інфраструктурних та логістичних зв'язків через військові дії, що обмежує можливість руху людей, капіталів, продукції та інформації;

виснаження природних ресурсів та критична екологічна ситуація;

високі корупційні та військові ризики для ведення бізнесу на території Донецької та Луганської областей;

відсутність фінансових, правових та страхових інструментів на інвестиційному ринку України;

відсутність заінтересованості інвесторів у вкладенні коштів у розвиток Донецької та Луганської областей та, як наслідок, брак фінансових, інвестиційних та матеріально-технічних ресурсів, що спрямовуються на розвиток зазначеного регіону;

стагнація міжрегіональних коопераційних зв'язків великого, середнього і малого бізнесу, нерозвинутість міжрегіональної консолідації та зосередженість регіонів лише на проблемах їх власного розвитку.

Мета і строки реалізації Концепції

Метою Концепції є визначення концептуальних підходів та основних напрямів розроблення Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей для створення нормативно-правових, інституційних та організаційних умов щодо формування та розвитку економіки Донецької та Луганської областей на основі комплексного впровадження окремої системи управління та організації економічних процесів з широким залученням інвестиційних ресурсів, що стануть основою для випереджаючого розвитку територіальних громад Донецької та Луганської областей, забезпечення комфортних умов проживання, самореалізації, розвитку громадян та підвищення якості їх життя, а згодом і повномасштабної реінтеграції тимчасово окупованих територій після їх повернення в єдиний конституційний простір України.

Реалізація Концепції розрахована на період до 2030 року.

Перезавантаження економіки Донецької та Луганської областей здійснюватиметься двома етапами:

перший - в сучасних умовах на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі;

другий - на всій території Донецької та Луганської областей після реінтеграції тимчасово окупованих територій в єдиний конституційний простір України.

Шляхи і способи розв'язання проблем

Для розв'язання зазначених проблем та надання адекватних ефективних відповідей на виклики передбачається можливість застосування спеціальних інструментів після їх відповідного економічного обґрунтування, зокрема:

у напрямі удосконалення інституційно-фінансових інструментів та регуляторної політики

створення трьох типів моделей територій пріоритетного розвитку: на території громад, прилеглих до тимчасово окупованих територій, на всій території Донецької та Луганської областей, на території окремих виробничих та рекреаційних кластерів, зокрема інноваційних та індустріальних парків із спеціальним режимом інноваційно-інвестиційної діяльності, що передбачатиме стимулюючі умови у сфері оподаткування, кредитування та митної політики для кожного окремого типу моделей;

запровадження нових інструментів захисту інвестицій, зокрема відкриття філіалів міжнародних комерційних арбітражів з розповсюдженням їх юрисдикцій на території пріоритетного розвитку Донецької та Луганської областей;

створення системи страхування від військових та політичних ризиків;

сприяння законодавчому закріпленню незмінності умов оподаткування господарської діяльності інвесторів, що будуть впроваджені в рамках реалізації Концепції;

запровадження на територіях пріоритетного розвитку експерименту із створення можливостей для зміни системи контролю з боку державних органів на функцію добровільного страхування відповідальності власників бізнесу;

усунення надмірного регулювання господарської діяльності шляхом зменшення кількості документів дозвільного характеру, дозвільно-погоджувальних процедур, обов'язкової звітності, спрощення процесу їх адміністрування;

забезпечення ефективної координації залучення фінансових ресурсів, у тому числі коштів міжнародних партнерів, на виконання завдань розвитку Донецької та Луганської областей, запровадження проектного менеджменту на рівні громад, а також реалізації угод соціального партнерства з бізнесом;

ініціювання утворення Фонду консорціумного фінансування для інвестування проектів розбудови транспортної, енергетичної та комунальної інфраструктури;

утворення Державного венчурного фонду для інвестування на територіях пріоритетного розвитку Донецької та Луганської областей або застосування інших форм підтримки нових бізнес-проектів;

модернізація режиму здійснення державних закупівель для задоволення потреб Донецької та Луганської областей у відповідних товарах, роботах та послугах;

розроблення правових норм щодо можливості перерозподілу частки податкових надходжень між державним та місцевими бюджетами на територіях пріоритетного розвитку, встановлення особливих умов оподаткування з одночасним забезпеченням принципу збалансованості бюджету, зокрема можливості спрямування частини прибутку підприємств на реінвестування у власний капітал;

перегляд нормативних підходів до видачі та виконання технічних умов для інженерних мереж;

удосконалення регуляторно-податкового законодавства, насамперед для мікро- та малого бізнесу, що мотивуватиме місцеве населення до розвитку підприємницької діяльності, самозайнятості та створення робочих місць з конкурентним рівнем заробітної плати;

встановлення механізмів компенсації суб'єктам підприємницької діяльності матеріальних збитків, завданих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, що спричинило руйнування та пошкодження нерухомого майна (основних засобів) на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі;

розвиток міжрегіональної галузевої виробничої кооперації;

у напрямі реального сектору економіки, індустріалізації та інноваційного розвитку

запровадження проектів приєднання до високотехнологічних європейських та світових кластерів;

підтримка виробництв продукції з високою доданою вартістю та формування технологічних ланцюжків переробних виробництв в різних секторах економіки;

стимулювання розвитку нових високотехнологічних виробництв, зокрема комп'ютерно-інтегрованих, як основи для технологічного переоснащення галузі машинобудування;

підтримка розвитку існуючих промислових підприємств, зокрема державних, шляхом залучення державних інвестицій, насамперед державного оборонного замовлення;

сприяння залученню інвестицій через зменшення частки державної та комунальної власності шляхом продажу об'єктів приватизації ефективному приватному власнику;

сприяння розташуванню виробничих потужностей зарубіжних компаній для насичення продукцією внутрішнього ринку та експорту до США, ЄС та інших країн у зв'язку із зміною світового розподілу виробничих зв'язків;

розвиток агропромислового комплексу насамперед для формування сегмента тваринництва, зрошувального землеробства тощо, зокрема шляхом укладення угоди про розподіл продукції;

поглиблення ступеня переробки сільськогосподарської продукції, зокрема розвиток власного виробництва біодизелю та біоетанолу на сільськогосподарських підприємствах безпосередньо в зоні виробництва біоенергетичної сировини;

розвиток агрокластерів та агрологістичних центрів, зокрема реалізація проектів з будівництва нових та розширення існуючих потужностей діючих елеваторів, лабораторій, селекційно-насінницьких центрів;

підтримка проектів щодо будівництва комплексів гідротехнічних споруд, зокрема

встановлення мобільних зрошувальних систем та установок;

стимулювання розвитку галузей, продукція яких безпосередньо спрямована на задоволення потреб місцевого населення: виробництво будівельних матеріалів, харчової та легкої промисловості, виробництво високотехнологічної та екологічної упаковки, сфера послуг, передусім орієнтована на поліпшення торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування;

трансформація вугільної галузі Донецької та Луганської областей, зокрема шляхом створення енергетичних індустріальних парків на базі окремих державних вугільних шахт за участю міжнародних енергетичних корпорацій;

технічне переоснащення та модернізація шахт, зокрема систем вентиляції і дегазації шахт для забезпечення безпеки гірників;

реалізація комплексних програм та проектів трансформації вугільних регіонів, які сприятимуть диверсифікації економіки шахтарських монофункціональних міст, та заходів щодо пом'якшення негативних соціально-економічних наслідків у разі закриття вугледобувних та вуглепереробних підприємств;

впровадження інноваційних рішень у сфері видобутку вугілля на перспективних шахтах, використання супутніх ресурсів, зокрема шахтного газу метану, технології підземної газифікації вугілля, шахтних вод;

залучення інвестицій для впровадження альтернативних джерел енергії, зокрема будівництва вітрових та сонячних електростанцій на територіях Донецької та Луганської областей;

сприяння впровадженню низьковуглецевої економіки та водневої енергетики;

залучення інвестицій для розвитку потенціалу зеленої економіки та запровадження програми сталого розвитку територій басейну р. Сіверський Донець;

у напрямі розбудови критичної інфраструктури та логістики

створення транспортно-логістичних кластерів та базових логістичних центрів складування, переробки та сортування вантажів з урахуванням переорієнтації транспортних потоків;

модернізація залізничної магістралі та її інфраструктури, насамперед залізничних шляхів “Попасна - Сватове - Куп'янськ” та “Новозолотарівка - Лиман”, збільшення пропускної спроможності перегону “Запоріжжя - Комиш-Зоря - Волноваха” та будівництво залізничної гілки, яка з'єднає ділянку залізничної лінії “Лантратівка - Кіндрашівська-Нова” із залізничною мережею України;

запровадження інноваційних технологій та інформаційних систем для управління транспортною системою;

диверсифікація джерел постачання сировини та товарів для виробничих потужностей базових галузей Донецької та Луганської областей у випадку їх блокування;

підвищення якості транспортного сполучення між північною та південною частинами Донецької та Луганської областей шляхом капітального ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення;

проведення робіт з гідроізоляції русла каналу Сіверський Донець - Донбас, капітальний ремонт та реконструкція другого Донецького водоводу, реконструкція системи водопостачання м. Маріуполя та Попаснянського водоканалу;

запровадження ефективної системи управління інженерною інфраструктурою меліоративних систем та утримання їх в належному стані, зокрема проведення дослідження стану осушувальних каналів, дамб, споруд;

відновлення енергетичної та газопостачальної інфраструктури у населених пунктах, розташованих вздовж лінії розмежування;

розвиток та технічна модернізація припортової інфраструктури Маріупольського морського торгового порту (залізничних підходів, автомобільних доріг тощо) для відновлення його пропускної спроможності;

відновлення транспортного пасажирського та вантажного повітряного сполучення з аеропортом “Краматорськ” на умовах його спільного використання з Повітряними Силами Збройних Сил, розвиток аеропортів “Маріуполь” та “Северодонець” за умови забезпечення гарантованої безпеки польотів повітряних суден у районі аеропортів “Маріуполь”, “Северодонець” та “Краматорськ”;

зниження рівня забруднення атмосферного повітря підприємствами гірничо-металургійного комплексу та тепловими електростанціями;

формування в суспільстві екологічних цінностей та засад сталого споживання і виробництва;

розвиток регіональних автоматизованих систем моніторингу довкілля;

у напрямі формування регіонального ринку праці

реалізація програм перепідготовки та підвищення рівня кваліфікації фахівців відповідно до потреб ринку праці на засадах партнерства держави та бізнесу, зокрема перекваліфікація та навчання працівників містоутворюючих підприємств у монофункціональних містах;

підтримка переміщених закладів вищої освіти, відновлення “прикладних” ланцюгів циклу “освіта - дослідження - виробництво” в промисловості, охороні здоров’я та освіті, зокрема формування університетських центрів інноваційного розвитку та наукових досліджень;

проведення заходів освітньої та інформаційно-консультаційної спрямованості для суб’єктів малого та середнього підприємництва;

у напрямі налагодження комунікацій

здійснення заходів з популяризації привабливого інвестиційного іміджу Донецької та Луганської областей для диверсифікації виробництва підприємств з інших країн та фінансування проектів державно-приватного партнерства на територіях, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту Російської Федерації проти України;

залучення потенціалу економічної дипломатії для просування товарів та послуг Донецької та Луганської областей на міжнародні ринки та диверсифікації географічної структури зовнішньої торгівлі з мінімізацією критичної залежності від окремих держав та ринків збуту;

розширення механізмів використання загальнодержавних інструментів підприємствами малого та середнього бізнесу для промоції внутрішнього економічного потенціалу Донецької та Луганської областей під час проведення міжнародних комунікативних заходів;

розширення механізмів залучення соціально відповідального бізнесу, зокрема щодо відбудови зруйнованої внаслідок збройної агресії Російської Федерації соціальної інфраструктури та житла.

Прогноз впливу на ключові інтереси заінтересованих сторін

Заходи з реалізації Концепції матимуть здебільшого позитивний середньостроковий та довгостроковий вплив на основні заінтересовані сторони.

Серед основних заінтересованих сторін варто виділити, зокрема, населення, що проживає на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, внутрішньо переміщені особи та суб’єкти господарювання, що провадять свою діяльність на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Населення, що проживає на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, отримує вищий рівень якості життя шляхом зміцнення спроможності та соціальної стійкості, стимулювання економічної активності, розбудови соціальної, культурної, гуманітарної сфер, що запобігатиме міграції.

Для внутрішньо переміщених осіб будуть створені умови для добровільного їх повернення до покинутого місця проживання шляхом забезпечення безпеки та економічної стабільності Донецької та Луганської областей.

Суб’єкти господарювання, що провадять свою діяльність на територіях Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, отримають якісно нові умови для провадження підприємницької діяльності.

Очікувані результати

Реалізація Концепції сприятиме:

створенню умов для послідовного формування нової структури економіки Донецької та Луганської областей на основі нової інклюзивної конкурентоспроможної економічної системи, підвищенню ресурсоефективності індустріальних галузей, їх інтеграції у виробничі мережі з високою доданою вартістю;

модернізації на інноваційній основі промислового виробництва Донецької та Луганської областей та збільшенню частки інноваційно активних підприємств з V-VI технологічним укладами у виробничих процесах реального сектору економіки;

нарощенню експортного потенціалу Донецької та Луганської областей за рахунок зростання частки продукції високого ступеня переробки, виготовленої в інноваційних бізнес-інкубаторах на територіях пріоритетного розвитку та призначеної для експорту;

подоланню логістичних обмежень, що лімітують завантаження виробничих потужностей базових галузей Донецької та Луганської областей, та забезпечить поступове нарощування транзитного потенціалу зазначеного регіону;

істотному збільшенню надходжень до місцевих бюджетів Донецької та Луганської областей, що створить передумови для сталого розвитку територіальних громад;

створенню нових робочих місць та підвищенню попиту на висококваліфікованих робітників і наукові кадри вищої кваліфікації, а також розширенню можливостей для професійної самореалізації;

підвищенню рівня доходів населення, насамперед працівників базових галузей промисловості Донецької та Луганської областей, для запобігання їх міграції до інших регіонів та за кордон;

розвитку ініціативи молодого покоління, його участі у вирішенні проблемних питань Донецької та Луганської областей, а також залученню до інноваційного розвитку економіки зазначеного регіону.

Оцінка фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції

Реалізація Концепції здійснюється за рахунок коштів державного та відповідних місцевих бюджетів у межах бюджетних призначень, затверджених на відповідний бюджетний період, коштів, які будуть стягнуті з Російської Федерації, на яку покладається відповідальність за матеріальну чи нематеріальну шкоду, завдану Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, відповідно до принципів та норм міжнародного права, а також коштів міжнародних партнерів, банківського сектору та залученого капіталу.

Публікації документа

- Урядовий кур'єр від 07.01.2021 – № 4

